

XXI Konferencja – Ochrona zasobów przyrodniczych Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”

Konferencja odbyła się w dniach 13–15 września 2012 r. w Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych. Tematyka przewodnia brzmiała: „Człowiek i przyroda w Karpatach – przekształcenia krajobrazu, konkurencja o przestrzeń i zasoby naturalne”. Wygłoszono 20 referatów pogłębionych odpowiedziami na pytania i dyskusją.

Tematyka referatów wygłoszonych na konferencji:

1. Łąki w Karpatach – stan aktualny, przemiany i możliwości ich zachowania – *dr hab. Jan Zarzycki, dr Joanna Korzeniak*
2. Wpływ sąsiedztwa lasu na tempo zarastania odłogów porolnych na Pogórzcu Przemyskim – *dr Beata Barabasz-Krasny, dr Anna Sołtys-Lelek*
3. Człowiek w krajobrazie – konsekwencje oddziaływań – *mgr Stefan Gawroński*
4. Sukcesja roślinna na terenach dawnej wsi w Bieszczadach – przykład doliny Łopienki – *mgr Szymon Rogala, mgr Adam Snopek*
5. Stan i znaczenie drzewostanów przedplonowych w zagospodarowaniu obszarów górskich na przykładzie LZD Krynica – *dr hab. Jan Banaś, dr Robert Zygmunt, dr Stanisław Zięba*
6. Stan szaty roślinnej i pokrywy glebowej w obrębie ośrodków narciarstwa na północno-wschodnich stokach Karpat Ukraińskich (Gorgany, Beskidy) – *doc. dr hab. Oksana Maryshevych, dr Iryna Shpakivska*
7. Porosty w siedliskach antropogenicznych BdPN – *dr Robert Kościelniak*
8. Antropogeniczne zagrożenia ichtiofauny potoków górskich – obce gatunki ryb – *dr hab. prof. URz Krzysztof Kukuła, dr Aneta Bylak*
9. Ekologia i struktura genetyczna bieszczadzkiej populacji wydry na podstawie analizy odchodów – podsumowanie projektu badawczego 2008–2012 – *dr Stanisław Pagacz, dr Julia Witczuk, prof. dr hab. Joanna Gliwicz*
10. Stan obecny oraz perspektywy populacji niedźwiedzia brunatnego we wschodniej części Karpat – *dr Wojciech Śmietana*
11. Żubry w Karpatach – wymagania przestrzenne i siedliskowe – *dr hab. prof. KUL Kajetan Perzanowski, dr Aleksandra Wołoszyn-Gałęza, dr Maciej Januszczak*

12. Walory przyrodnicze projektowanego Turnickiego Parku Narodowego – *mgr Radosław Michalski*
13. Oddziaływanie tymczasowych zbiorników przeciwpowodziowych na właściwości gleb Zakarpacia (realizacja państwowego programu przeciwpowodziowego „Tisa”, Karpaty Ukraińskie) – *doc. dr hab. Oksana Maryskevych, dr Iryna Shpakivska*
14. Wpływ składowania nawozów sztucznych na właściwości gleby i wód – *case study z Tarnawy Wyżnej (Bieszczadzki Park Narodowy)* – *dr hab. Marek Drewnik*
15. Współczesne formy turystyki w górach a konflikty między turystyką i ochroną przyrody – *mgr Jerzy W. Gajewski*
16. Problemy zarządzania ruchem turystycznym w Tatrzańskim Parku Narodowym – *dr Paweł Skawiński*
17. Udostępnianie turystyczne Bieszczadzkiego Parku Narodowego i metody zabezpieczenia przed zniszczeniami antropogenicznymi – *dr Ryszard Prędko*
18. Wpływ masztów wiatrowni na krajobraz w okolicy Przełęczy Dukielskiej – analiza widoczności GIS – *dr inż. Piotr Wężyk, mgr Jakub Mlost, ProGea Consulting*
19. Wypał węgla drzewnego w Bieszczadach w przeszłości i obecnie – *dr inż. Edward Marszałek, dr hab. Władysław Kusiak*
20. Udział organizacji pozarządowych w ochronie parków narodowych, na przykładzie działań Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego – *mgr Jerzy Kalarus*

Konferencja wykazała, że różnorodność problemów występujących w przestrzeni przyrodniczo-gospodarczej Karpat, jak: wpływ gospodarki człowieka na zmniejszanie się powierzchni półnaturalnych łąk i pastwisk, sukcesja wtórna na terenach wyłączonych z gospodarowania, rola drzewostanów przedplonowych, perspektywy funkcjonowania populacji zwierząt, antropogeniczne zmiany w ichtiofaunie potoków, turystyka w górach i zmiany w przyrodzie, wpływ na przyrodę i krajobraz instalacji takich jak wyciągi narciarskie, a także maszty wiatrowni, wypał węgla drzewnego – wymaga dalszych analiz i opracowania kompleksowych i kompromisowych programów ochrony i zagospodarowania. Granice kompromisu powinny zostać ustalone w oparciu o kryteria naukowe, przy zaangażowaniu najlepszych specjalistów.

W godzinach popołudniowych odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego, która zaopiniowała projekt zadań ochronnych na 2013 rok. Osobom, które nie brały udziału w posiedzeniu, zaproponowano obejrzenie diaporam przyrodniczych prezentujących lasy, połoniny oraz krainę dolin Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

Kolejnym punktem Konferencji była sesja posterowa, na której omówiono następujące tematy:

1. Problem ochrony niedźwiedzia brunatnego a nastawienie turystów i mieszkańców Karpat do ochrony tego drapieżnika – *mgr Olga Orman, mgr Anna Filipowska-Majchrzak*
2. Współpraca w zakresie turystyki w transgranicznych parkach narodowych w Karpatach – *mgr Marzena Prus*
3. Rozmieszczenie świątyń chrześcijańskich na terenie MRB „Karpaty Wschodnie” (1850–2011) – *dr Grażyna Holly*
4. Reintrodukcja bobra europejskiego *Castor fiber* L. 1758 w BdPN (1993–2011) – wstępna ocena monitorowanych stanowisk – *Andrzej Derwich, dr Antoni Derwich*

15 września 2012 roku (w sobotę) zaplanowana była sesja terenowa połączona z wejściem na Pikuj – najwyższy szczyt Bieszczadów (1406 m n.p.m.). Niestety, w związku z niesprzyjającą deszczową pogodą, program wycieczki zmieniono. Zwiedzono Sianki, skąd przejechano koleją do Wołosianki, atrakcyjną trasą z licznymi tunelami i wiaduktami. Następnie we wsi Użok zwiedzono cerkiew bojkowską pod wezwaniem Michała Archanioła z 1745 roku i ikonostasem z XVIII wieku oraz pozostałości ujęć wód leczniczych. Zwiedzono też wieś Libuchorę – „żywy skansen” gdzie zachowało się wiele starych bojkowskich chat krytych strzechą, które pamiętają jeszcze XIX wiek.